

تبیین معیارهای بومی پایداری در مراکز محلات بافت تاریخی (نمونه موردی محله فهادان شهر یزد)

محمد رضا نقصان محمدی
استادیار، دانشکده هنر و معماری دانشگاه یزد
Mohammadi@yazd.ac.ir

مجتبی شریف نژاد
مربی، دانشکده هنر و معماری دانشگاه یزد
Rsharifnejad@yazd.ac.ir

میترا بیضائی
دانشجوی کارشناسی ارشد طراحی شهری، دانشکده هنر و معماری دانشگاه یزد
Beyzaie_mitra@yahoo.com

چکیده

محله‌ها به‌عنوان واحد پایه و اولیه سازمان کالبدی از فضاهای ساختاری شهر و نیز از بنیادی‌ترین عناصر شهری محسوب می‌شوند، که دو مؤلفه کالبدی و تعلق اجتماعی نقش اصلی را در آنها ایفا می‌کند. یکی از عواملی که تعلق اجتماعی در این محدوده کالبدی را پررنگ می‌سازد، مرکز محله است. مرکز محله، کارکردهای مختلفی را متناسب با نیازهای اهالی و نیز ویژگی‌های خاص هر شهر در بر می‌گرفته است. به‌عبارتی باید مفهوم زندگی محله‌ای را در اصل تجمع اجتماعی در مرکز محلات تاریخی جستجو کرد. اما امروزه بافت‌های جدید بدون توجه به الگوهای با ارزش قدیمی گسترش یافته و مبتلا به مسائل بسیاری می‌باشند که یکی از عمده‌ترین این مسائل ناپایداری در محلات بافت‌های جدید است. بنابراین ضروریست تا الگوهای مراکز محلات بافت تاریخی که منجر به پایداری این محلات شده شناسایی گردد. شناسایی این الگوها و معاصر سازی و بکارگیری آنها در سایر قسمت‌های شهر در درجه اول موجب ایجاد محلاتی پایدار با ویژگی‌های مطلوب و مناسب برای زندگی شهروندی، امکان برقراری تعاملات اجتماعی بیشتر برای مردم محله و نیز ایجاد محلاتی در ارتباط و هماهنگ با ساختار و بافت خاص شهر یزد می‌گردد. این پژوهش با هدف شناسایی و معرفی معیارهای مرکز محله پایدار برگرفته از بافت تاریخی شهر یزد و محله فهادان بوده و از نوع پژوهش‌های کاربردی می‌باشد که برای رسیدن به آن از روش توصیفی-تحلیلی استفاده شده است. نتایج تحقیق حاکی از آن است که در طراحی مرکز محله فهادان اصول اساسی پایداری همچون هم پیوندی، ترکیب، تباین فضایی، محصوریت و... دخیل بوده است.

واژه‌های کلیدی: پایداری، معیارهای پایداری، بافت تاریخی، مرکز محله، یزد.